

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY**

z dnia 12 września 2022 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022, poz. 916 i 1726) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca” zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. 1. Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie stanowiska roślinności stepowej z ostnicą włosowatą *Stipa capillata*.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu ochrony, o którym mowa w ust. 1, są:

- 1) położenie rezerwatu na gruntach należących do Skarbu Państwa, zarządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Jamy oraz na gruntach Gminy Chełmno;
- 2) położenie rezerwatu w strefie krawędziowej Doliny Dolnej Wisły w sąsiedztwie kompleksu leśnego oraz terenów nieleśnych wykorzystywanych rolniczo;
- 3) położenie rezerwatu na terenie zabytku archeologicznego – grodziska wczesnośredniowiecznego;
- 4) położenie rezerwatu na terenie obszaru Natura 2000 Zbocza Płutowskie PLH040040.

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji i ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków na obszarze rezerwatu przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 4. Ochronie czynnej podlega cały obszar rezerwatu przyrody.

§ 5. Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji, przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy

Szymon Kosmalski

Załącznik Nr 1 do zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

z dnia 12 września 2022 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

Lp.	Identyfikacja zagrożeń istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków ¹⁾
1.	Obecność gatunku obcego geograficznie: robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> w wydz. 186 g, 186 i oraz wzdłuż drogi biegnącej w granicach działki 130/1 obręb ewidencyjny Kałdus, gmina Chełmno (zagrożenie wewnętrzne, istniejące).	<p>W oddziale 186 i - usuwanie robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i>, w przypadku dorosłych osobników obrączkowanie tzn. usunięcie z pnia drzewa tylko martwicy korkowej i łyka w postaci pierścienia na szerokość min. 10 cm i pozostawienie drzew do samoistnego obumarcia, w przypadku podrostu i siewek – wycinanie lub wykaszanie jednokrotnie w ciągu roku oraz zastosowanie metod ograniczających wzrost: sposoby chemiczne (np. naniesienie bezpośrednio na powierzchnię cięcia przy zastosowaniu pędzla/mazacza, bez rozpylania preparatu) i/lub biologiczne (zainfekowanie powierzchni cięcia preparatami zawierającymi grzybnie gatunków saprofitycznych). W miarę możliwości i potrzeb (duże prześwietlenie lasu) nasadzanie dzikiego bzu czarnego <i>Sambucus nigra</i>, głogu jednoszyjkowego <i>Crataegus monogyna</i>, wiązu polnego <i>Ulmus minor</i>, co ma na celu zacinienie powierzchni gleby i zapobieganie kiełkowaniu nasion robinii akacjowej. Wprowadzenie gatunków krzewiastych zamiast gatunków drzewiastych jest związane z ograniczeniem wynikającym z obecności nawarstwień kulturowych i potrzebą ich ochrony przed uszkodzeniami przez korzenie drzew.</p> <p>W oddziale 186 g - wycinanie lub wykaszanie jednokrotnie w ciągu roku oraz zastosowanie metod ograniczających wzrost robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i>: sposoby chemiczne (np. naniesienie bezpośrednio na powierzchnię cięcia przy zastosowaniu pędzla/mazacza, bez rozpylania preparatu) i/lub biologiczne (zainfekowanie powierzchni cięcia preparatami zawierającymi grzybnie gatunków saprofitycznych).</p> <p>Droga (część działki 130/1) – usuwanie w razie potrzeby robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> przy zastosowaniu metod mechanicznych i chemicznych (jak w oddziale 186 g).</p>
2.	Sukcesja naturalna, zarastanie murawy stepowej ze	Koszenie jednokrotne w ciągu roku (jesienią) wraz z usuwaniem drzew i krzewów i wynoszenie biomasy,

¹⁾ Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Jamy na okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2026 r.

	stanowiskiem ostnicy włosowatej <i>Stipa capillata</i> przez rodzime drzewa i krzewy (zagrożenie wewnętrzne, istniejące).	opcjonalnie wypas owiec – oddział 186 g.
3.	Antropopresja - niszczenie roślinności przez turystów wspinających się na wydmy w oddziale 186g (zagrożenie wewnętrzne, istniejące).	Ustawienie tablic: - informacyjnej z napisem „do punktu widokowego” przy drodze (działka 130/1) od strony S/E, - 2 tablic informacyjnych o przedmiotach ochrony: przy drodze (działka 130/1) od strony S oraz przy punkcie widokowym, - 2 tablic ostrzegawczych „zakaz wstępu na teren rezerwatu” przy drodze (działka 130/1) od strony S oraz NW.
4.	Ingerencja i niszczenie nawarstwień kulturowych przez korzenie drzew na terenie grodziska w oddziałach 186 h, 186 i. (zagrożenie wewnętrzne, istniejące).	W oddziale 186 h - wyłączenie z produkcji leśnej oraz przywrócenie do stanu nieleśnego; wycięcie drzew i krzewów (bez karczowania) z pozyskaniem drewna i usunięciem całej biomasy poza rezerwat w terminie jesienno-zimowym, następnie koszenie jednokrotne w ciągu roku (jesienią) i wynoszenie biomasy. W oddziale 186 i – usuwanie gatunku obcego geograficznie robinia akacjowa <i>Robinia pseudoacacia</i> (metody jak w punkcie 1)
5.	Obecność poza granicami rezerwatu (oddziały 186 f, 186 j, 186 k oraz działki 130/1 i 79 obręb ewidencyjny Kałdus, gmina Chełmno) osobników gatunku obcego geograficznie robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> , które stanowią źródło nasion dla osobników kiełkujących w granicach rezerwatu (zagrożenie zewnętrzne, istniejące).	W Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Jamy wokół rezerwatu (w oddziałach 186 f, 186 j, 186 k) ująć działania polegające na usunięciu osobników robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> . Usunięcie osobników robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> oraz wykaszanie jednokrotne w roku (optymalnie we wrześniu) łąki na N od rezerwatu (działki 130/1 i 79, własność gminy Chełmno)

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy

Szymon Kosmański

Załącznik Nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
z dnia 12 września 2022 r.

**Określenie działań ochronnych na obszarze ochrony czynnej, z podaniem ich rodzaju,
zakresu i lokalizacji**

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych ¹⁾
1.	Usunięcie gatunku obcego geograficznie robinii akacyjowej <i>Robinia pseudoacacia</i>	<p>Usunięcie robinii akacyjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> z drzewostanu poprzez obrączkowanie w przypadku dorosłych osobników tzn. usunięcie z pnia drzewa tylko martwicy korkowej i łyka w postaci pierścienia na szerokość min. 10 cm i pozostawienie drzew do samoistnego obumarcia.</p> <p>W pierwszym roku, zimą, wykonanie obrączkowania wszystkich drzew, na wysokości ok. 1 m. nad ziemią, przy zachowaniu szerokości obrączki nie mniejszej niż 10 cm. Po dwóch przeciwległych stronach pnia pozostawienie mostków nieuszkodzonej kory o szerokości około 1/10 obwodu pnia. Opcjonalnie nawiercenie pni pod kątem ostrym w kierunku ziemi i wstrzyknięcie preparatu chemicznego. Zabezpieczenie nawierconych otworów nieprzepuszczalną substancją. W drugim roku (1,5 roku po wykonaniu pierwszego zabiegu), po zakończeniu kwitnienia (czerwiec) usunięcie mostków kory. Zabieg jednokrotny, przeprowadzony na wszystkich drzewach. Miesiąc po usunięciu mostków, usunięcie mechaniczne wszystkich odrostów występujących na pniach poniżej obrączki. Opcjonalnie naniesienie na powierzchnie cięcia preparatu chemicznego. W trzecim roku kontrola skuteczności zabiegów. W przypadku stwierdzenia drzew o żywych koronach w miarę potrzeb pogłębienie obrączek. Usunięcie mechaniczne stwierdzonych odrostów i podrostu robinii. Opcjonalnie naniesienia na powierzchnie cięcia preparatów chemicznych.</p> <p>W przypadku podrostu i siewek – wycinanie lub wykaszanie jednokrotnie w ciągu roku (biomasę należy usunąć poza teren rezerwatu) oraz zastosowanie metod ograniczających wzrost: sposoby chemiczne (np. naniesienie bezpośrednio na powierzchnię cięcia przy zastosowaniu pędzla/mazacza, bez rozpylania preparatu) i biologiczne (zainfekowanie powierzchni cięcia preparatami zawierającymi grzybnie gatunków saprofitycznych).</p> <p>W oddz. 186 i podsadzanie krzewów rodzimych w celu ograniczenia kiełkowania robinii akacyjowej i tworzenia odrośli korzeniowych: dzikiego bzu czarnego</p>	oddz. 186 i, oddz. 186 g, wzdłuż drogi biegnącej w granicach działki 130/1obręb ewidencyjny Kałdus, gmina Chełmno

¹⁾ Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Jamy na okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2026 r.

		<i>Sambucus nigra</i> , głogu jednoszyjkowego <i>Crataegus monogyna</i> , wiązu polnego <i>Ulmus minor</i> . Dopuszcza się modyfikację działań ochronnych w toku realizacji jeżeli wynikać to będzie z bieżących potrzeb w celu zwiększenia skuteczności zwalczania robinii akacjowej.	
2.	Powstrzymywanie sukcesji naturalnej na murawie stepowej	Koszenie jednokrotne w ciągu roku (jesienią), wraz z usuwaniem drzew i krzewów i wynoszenie biomasy. Biomasę należy usunąć poza teren rezerwatu. Opcjonalnie ekstensywny wypas owiec. Usunięcie robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> z murawy i jej sąsiedztwa (działanie opisano w punkcie 1).	oddz. 186 g
3.	Ograniczenie niszczenia nawarstwień kulturowych przez korzenie drzew na terenie grodziska	Wyłączenie z produkcji leśnej oraz przywrócenie do stanu nieleśnego; wycięcie drzew i krzewów (bez karczowania) z pozyskaniem drewna i usunięciem całej biomasy poza rezerwat w terminie jesienno-zimowym, następnie koszenie jednokrotne w ciągu roku (jesienią) i wynoszenie biomasy. Biomasę należy usunąć poza teren rezerwatu. Usunięcie robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> z drzewostanu (działanie opisano w punkcie 1).	oddz. 186 h oddz. 186 i
4.	Ograniczenie antropopresji	Ustawienie tablic: - informacyjnej z napisem „do punktu widokowego” przy drodze (działka 130/1) od strony S/E, - 2 tablic informacyjnych o przedmiotach ochrony: przy drodze (działka 130/1) od strony S oraz przy punkcie widokowym, - 2 tablic ostrzegawczych „zakaz wstępu na teren rezerwatu” przy drodze (działka 130/1) od strony S oraz NW.	droga na działce 130/1 obręb ewidencyjny Kałdus, gmina Chełmno od strony S i NW

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy

Szymon Kosmański

UZASADNIENIE

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca” jest dokumentem określającym sposób ochrony stanowisk roślinności stepowej z ostnicą włosowatą *Stipa capillata* stanowiących przedmiot ochrony w rezerwacie. Rezerwat przyrody został ustanowiony zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 28 lipca 1962 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. nr 68, poz. 317). Aktualnie obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody Góra św. Wawrzyńca (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 507).

Dla właściwego funkcjonowania rezerwatu i jego ochrony plan ochrony zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022, poz. 916 ze zm.) sporządza się na okres 20 lat. Zgodnie z art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ustanawia w drodze zarządzenia plan ochrony dla rezerwatu przyrody, sporządzony na podstawie w art. 20 ww. ustawy.

Założenia do projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca” zostały zaopiniowane bez uwag przez zarządcę terenu rezerwatu Nadleśnictwo Jamy, co zostało ujęte w protokole ze spotkania z dnia 22 lipca 2021 r. Projekt zarządzenia w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca” został zaopiniowany pozytywnie przez: Nadleśnictwo Jamy pismem z dnia 15 marca 2022 r., znak ZG.7212.9.2022 - zarządcę terenu rezerwatu, Radę Gminy Chełmno uchwałą nr XXVI/234/22 z dnia 26 maja 2022 r. i pozytywnie przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy uchwałą nr 1/2022, z dnia 10 sierpnia 2022 r.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135 ze zm.) projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak: WIR.IX.710.46.2022 , z dnia 8 września 2022 r.

Obwieszczeniem z dnia 28 stycznia 2021 r., znak WOP.6202.3.2021.KLD, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca”.

Obwieszczeniem z dnia 30 marca 2022 r., znak WOP.6202.5.2021.KLD.17, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu ochrony i o możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy z

dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022, poz. 916 ze zm.), art. 3 ust. 1 pkt 11, art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029, ze zm.) i rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735, ze zm.). Projekt zarządzenia był podany do publicznej wiadomości również poprzez ogłoszenie w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu.

Projekt planu ochrony zamieszczono również w publicznie dostępnym wykazie danych na Ekoportalu (nr karty 225/2022).

W trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych nie wpłynęły do tut. Urzędu uwagi do przedmiotowego projektu planu ochrony.

W całym rezerwacie „Góra św. Wawrzyńca” wyznaczono obszar ochrony czynnej. Działania ochronne na obszarze ochrony czynnej zaplanowane zostały w celu eliminacji istniejących zagrożeń. Zagrożeniem w rezerwacie jest występowanie osobników robinii akacjowej (ekspansywny gatunek obcego pochodzenia), niszczenie nawarstwień kulturowych zabytku archeologicznego oraz negatywny wpływ antropopresji na zachowanie przedmiotu ochrony. W planie uznano za celowe usuwanie drzew i podszytu robinii akacjowej w pododdz. 186 i, 186 g oraz w części działki 130/1. Zaplanowano także usunięcie drzewostanu rosnącego na zboczu północnym pozostałości wału obronnego grodziska wczesnośredniowiecznego (pododdz. 186 h), co w połączeniu z działaniami w pododdz. 186 i ograniczy niszczenie substancji zabytkowej. W związku z obecnością poza granicami rezerwatu (oddziały 186 f, 186 j, 186 k oraz działki 130/1 i 79 obręb ewidencyjny Kałdus, gmina Chełmno) osobników gatunku obcego geograficznie robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*, które stanowią źródło nasion dla osobników kiełkujących w granicach rezerwatu, zaplanowano w Planie Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Jamy wokół rezerwatu (w oddziałach 186 f, 186 j, 186 k) ująć działania polegające na usunięciu osobników robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia*. Ponadto zaplanowano usunięcie osobników robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* oraz wykaszanie jednokrotne w roku (optymalnie we wrześniu) łąki na N od rezerwatu (działki 130/1 i 79, własność gminy Chełmno). W celu powstrzymania procesów sukcesji wtórnej na murawie stepowej zaplanowano utrzymanie koszenia i wynoszenia biomasy (opcjonalnie wypas owiec) w pododdz. 186 g.

Powyższe działania ochronne przyczynią się do utrzymania zbiorowiska roślinnego, będącego przedmiotem ochrony w dobrym stanie oraz do powstrzymania utraty wartości kulturowych. Działania zostaną wykonane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz przez Nadleśnictwo Jamy.

Ze względu na uwarunkowanie przyrodnicze rezerwatu nie wskazano miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza, jak również nie wskazano obszarów udostępnianych do celów naukowych, edukacyjnych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa. Udostępnianie rezerwatu w celu badań naukowych należy rozpatrywać na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 24 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje nadzór nad ich rodzajem i metodyką, mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie. Udostępnienie rezerwatu przyrody dla celów edukacyjnych i turystycznych może nastąpić jedynie w formie odrębnego zarządzenia na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a nie zarządzeniem w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu.

Nie wprowadzono dodatkowych ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Chełmno, planów zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Brak ustaleń wynika z braku zagrożeń, którym można by przeciwdziałać poprzez ww. ustalenia.

Zgodnie z art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody niniejszy plan ochrony dla rezerwatu nie zawiera zakresu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Zbocza Płutowskie PLH040040, ponieważ dla tego obszaru Natura 2000 ustanowiono plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 1 sierpnia 2019 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbocza Płutowskie PLH040040 (Dz. Urz. Woj. Kuj-Pom. poz. 4324, ze zm.), którego zakres obejmuje obszar rezerwatu przyrody „Góra św. Wawrzyńca”.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Bydgoszczy

Szymon Kosmałski